

## LOS REYES DE ARAGÓN

Y LA

### PURÍSIMA CONCEPCIÓN DE MARÍA SANTÍSIMA

#### APÉNDICE

(Continuación)

#### XLV

#### Otra carta de los Consellers a la Reina, que se mostraba partidaria de los frailes dominicos

A la molt alta e molt excellent senyora la senyora Reyna. = Molt alta e molt excellent senyora = En dias passats Reebem de vostra gran excelencia humilment e ab gran reverencia una letra de creença per vostra gran alteza comenada a misser gaspar vilana la qual creença per ell a nosaltres explicada parria que era en effecte per reho de la concepcio de la humil verge mare de deu e que la intencio de vostra gran senyoria seria que la dita beneyta verge seria concebuda en peccat original e que sia prohibit que algu evangelizant la paraula de deu no gos de aqueste acte preycar fahent ne certa cominacio e que vostre gran excellencia estave marvellada com en la festa de la nativitat de la dita gloriosa verge no era stat permes que alguns del orde de sant domingo prehicassen en algunes esgleyes daquesta ciutat. E per nostra letra respouguem a vostra gran excellencia que de les dites coses per avant nosaltres ne donarem reho a vostra gran altesa. E hauda sobre aquestes coses deliberacio ab concell de prohomens de tots estaments es estat deliberat que per nosaltres sobre les dites coses ne sia feta resposta a vostra gran senyoria que la provisio qui fou feta que no fos permes al guns del orde de sant domingo preycassen lo die de la festa de la nativitat de la dita gloriosa mare de deu celebrada a VIII del present mes de Setembre fou fet per cessar escandol pertant com era sebut per la gent popular que vos senyora molt excellent a instancia dels frares del dit orde de sant domingo fahiets entendre si la dita gloriosa verge era stada concebuda en peccat original o no. E que la part afirmativa tenien los frares del dit orde de sant domingo de que la dita gent popular ne estava molt somogude. Per tant com despuys que ha ahuda intelligencia ha viscut la gent popular en aquella opinio. E duptant que per alguns no sia creegut que escandalitzant per aquest acte ne fos fet sacrifici a deu. E per aquesta causa fou feta la dita provisio Maiorment que ses seguit que dilluns prop passat ques contave XXV del present mes de Setembre en la matinada fou posat un pitafi en la plaça de sant iacme de aquesta Ciutat fahent mencio pro e contra del dit material. E en lo dia apres seguent aximateix en la matinada ni fou posat un altre ab conclusions e en quescum die vengut lo iorn en lo dit loch si començava de aiustar molta gent e molts de aquells dehien peraules grantment scandaloses e principalment contra los frares del dit orde de sant domingo. E nosaltres duptam de inconvenient prestament fahuu levar lo pitafi.

posat en lo dit primer die. E lo regent la governacio aquell posat lo segon die. E es cert senyora molt excellent que los Illustres Reys passats de gloriosa memoria e lo molt alt senyor lo senyor Rey vuy beneventuradament regnant e aquesta ciutat e tot lo principat de Cathalunya e altres regnes e terres del dit senyor. Per tants dons e beneficis de gracias de aquella gloriosa mare de misericordia entre los altres catholichs del mon han reebuts fermament han cregut e crehem que fou sancta e del tot eleta la concepcio de la dita verge mare de Deu en lo tabernacle de la qual lo unigenit fill de deu volgue habitar e benignament pendre lo cors humanal e axi es solenialment celebrada e en reverencia e honor de aquella instituhida confraria sollenna intitulada del senyor Rey e per los dits Illustres Reys fou prohibit que per los predicants la paraula de deu nos gosas manifestar alguna cosa contra la puritat de la concepcio de la dita beneyta verge ans posquessen predicar tot ço quen sentissen en favor de la dita mare de deu maiorment que article de fe noy contrasta. Mesavant senyora molt alta es cert que aquest sentiment ço es que la dita gloriosa mare de deu no fou concebuda en peccat original ne fou haud en lo concili de basilea hon havia tants solemnes doctors e homens scientifichs en totes sciencies. E nosaltres som informats que quant algu os decorat en mestre en theologia en lo studi de paris ha aiurar de esser ferm en la dita oppinio. E nosaltres e altres poblats en aquesta Ciutat havem aquesta sancta oppinio a lehor del altismo honor e gloria de la sua beneyta mare Regina celestial porta de paradís custodia de les animes port de salut Anchora ferma de tots los pecadors en ella havents esperança. E som informats que la esgleya romana regulada per lo sant spirit fa festa de la dita beneyta concepcio qui es de creure no ho faria si hi hagues incorregut algun peccat. Per ço molt alta e molt excellent senyora tant humilment com podem vos suplicam sia de vostra merce que enseguint los vestigis dels Illustres Reys passats predecessors vostres e del molt excellent e victorios senyor lo senyor Rey vuy beneventuradament regnant vullats esser de la sancta oppinio que la dita mare de deu no fou tacade de algun peccat car habundant la de honor no es cometre peccat algu e que vullats cessar de tota cominacio a qualssevol aquest acte evangelitzants car vos senyora molt excellent parlant ab humil e subiecta reverencia de vostra gran altesa no devets levar ni tolre la devocio a aquells qui la han maiorment que noy contraste algun article de la fe. E crehem senyora molt virtuosa que si vostra gran senyoria sera de la dita sancta oppinio que la dita mare de deu vos fara tanta de gracia que sens molt tardar cobrarets lo senyor Rey qui sera cosa la pus placent qui a vostra gran senyoria posques pervenir. E no resimcnys senyora molt excellent que ho reputarem a singular gracia e merce a vostra gran senyoria la qual la divinal magestat tengue en sa proteccio e guarda beneventuradament e votiva. Scrita en Barchinona á XXVIII de Setembre del any de la nativita de nostre senyor MCCCCLII = Senyora = Vostres humils servidors e vasalls qui besants vostres mans humilment se recomanem en vostra gracia e merce los consellers de Barchinona — *Archivo Municipal. Letres closes, 1452-1453, folio 57,*

## XLVI

**Carta de los Consellers al Papa delatando á los frailes dominicos**

Sanctissimo ac beatissimo in xpo. patri et domino nostro domino. N. divina providencia sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici. = Sanctissime ac beatissime in xpo, pater et domine. Per Illustres Reges Aragonum divi recordii ob ingentem devocionem quam habebant ad Gloriosam virginem mariam matrem dei benedictam et propter tanta dona et beneficia graciaram ab ipsa matre misericordie inter ceteros mundi catholicos Reges susceperunt firmiter tenuerunt et crediderunt dictam dei genitricem fuisse conceptam siue originali peccato in cuius utero dei filius a sumo celo et trono eterne et individue trinitatis egrediens se in eiusdem virginis alma viscera clausit inefabile misterio homo non dubitarunt. Nam quis de nihilo cuncta fecit proprie genitrici et virgine in conceptione in nativitate in vita et in moribus demum in omnibus custodivit singularia et perfecta privilegia scitantis et quod prefate huius sanctissime virginis sancta fuit penitus et electa concepcio in cuius tabernaculo unigenitus dei filius habitare dignatus est et benigne sumere corporis humani formam in honorem ipsiusque beate conceptionis beatissime virginis dedicantes confrariam puro corde misterium et eius festivitatem solemnem colentes devota exultaciones disposuerunt et mandarunt per omnia regna sua et terras... cum reverencia maxima celebrari ab universis et singulis fidelibus orthodoxis et tam religionis et clericis quam laycis infimis mediis atque supremis. Nec animo liceret imo fortiter prohibuerunt quibuslibet evangelizantibus sive predicantibus verbum dei quitquam exponere vel proferre in aliqua puritatis ipsius benedicta conceptionis iacturam sed potius dicti predicatorum et que aliquid vellent sentire de hiis astricte digitum ori suo opponerent cum nulla id exhiberet fidei orthodoxe necessitas confiteri. Ceteri vero sanctam huiusmodi et salubrem doctorum Illustrum Regum opinionem habentes illam in corde in ore et sermonis suis magnopere venerarentur et publicarent colerent celebrarent et magnificarent ad laudem altissimi et honorem et gloriam matris eius virginis celestis porte paradisi animarum custodia salutis portus et anchora firme spey omnium in te sperantium peccatorum. Et est verum pater sanctissime quod serenissimus dominus Rex Alfonsus nunc feliciter regnans insequendo vestigia morum predecessorum Illustrum et eius populi saltem in partibus occiduis semper fuerunt et sunt illius sancte opinionis quod dicta sacratissima dei genitrix fuit immunis a peccato originali et memoria temporum vivencium hucusque in contrarium non existit Et illud idem sentire voluerunt in concilio basilienensi tanti notabiles doctores et homines scientifici in omnibus scienciis ibidem presentes. Et sumus informati quod quando aliqui decorantur in sacra theologia in studio perienti iurant esser illius sancte opinionis necnon quod ecclesia Romana festum celebrat de ipsa beata conceptione dei genitricis. Nunc vero quidam frater petrus querant de ordine fratrum predicatorum coram serenissima domina nostra Regina et aliis diebus preteritis predicavit contrarium scilicet quod dicta beata genitrix fuit concepta in peccato originali et aliqui sui sequaces de dicto ordine in hiis vogifatores inutiles non erubescunt de tan preclare immacu-

lata et pura concepcione virginis violenta predicare et producere argumenta de quibus populi in devocione ipsius beate conceptionis lactati atque nutriti et in illa sancta oppinione semper viventes scandalizati sunt in eis arbitantes pro hiis se obsequium prestare deo. Nos autem clementissime pater hesitantes ut pro hiis non sequantur et veniant magna scandala Pro tanto pater beatissime vostre solite clemencie que iuste postulantibus se exhibere consuevit in omnibus graciosam flexis genibus sinceris ac devotis humiliter supplicamus affectibus quatenus S. V. aliquomodo nolit prohibere imo permittere dignetur prout decet quod devoti ad dictam beatam virginem fuisse immunem o peccato originali ut populi xpiani devoti devocionem iamdudum conceptam in cordibus suis de tan sacratissime virginis gloriosa conceptione ad iungere valeant et pro cessandis scandalis que preparata sunt et per quibus introivit acuta nonacula ad corda nostra interiora dignetur eadem S. prohibere dictos fratres predicatorum ne de hiis in populis predicent imo in hiis ora eorum totaliter obstruantur adeo ut ipsa scandala valeant evitari. Hoc autem beatissime pater ad singularem gratiam reputavimus pro specialique munere habemus S. V. Et pro inde genibus provolutis curabimus eidem referre graciaram humilimas acciones. Almam personam vestram dignetur omnipotens ad regimem sue ecclesie sacrosancte feliciter conservare per tempora annis plena. Scripta Barchinona die XVIII<sup>o</sup> Octobris anno a nativitate domini M CCCC quinquagesimo secundo = V. S. Umillimi et devotissimi oratores qui cum manum et pedum osculo beatorum in eisdem S. gracia et benediccione humiliter se comendant consilarii Civitatis Barchinona. — *Archivo Municipal.* — *Letras closes, 1452-1453, folio 69.*

## XLVII

**Carta de los Consellers al Obispo de Barcelona sobre el mismo asunto**

Reverendo in xpo. patri domino Episcopo Barchinone. = Reverendo in xpo. pater et domine. Nos scribimus Sanctissimo ac beatissimo domino nostro summo pontifici per nostras litteras de quibus vobis copiam transmittimus presentibus interclusam. Quapropter obtantes non parum ut contenta in dictis litteris debitum sorciantur effectum cum plurimum insidant cordibus nostris. Pro tanto V. R. P. in qua iactavimus anchoram spei nostre supplicamus quatenus contemplacione nostri et istius Civitatis dignemini apud dictum beatissimum dominum nostrum partes vestras interponere favorabili adiutores taliter quod supplicacio nostra cum fructu veniat effectum. Item de predictis scribimus cum aliis nostris litteris serenissimo domino nostro Regi de Quibus eciam vobis transmittimus translatum presentibus interclusum Ulterius supplicamus ipsi V. R. P. quatenus super hiis obineatis a dictis dominis papa et Rege provisiones condecetes et oportunas et quod solvatis peccunias inde necessarias quas nos erimus presto solvere illi cui dicta V. R. P. dixerit et ordinaverit et placeat vobis facere evantagium curreo qui portavit dictas provisiones sic quod habeamus illas ante proxime instans festum beate conceptionis prelibate virginis dei genitricis cum sit multum necessarium. Nos enim erimus parati solvere dictum evantagium postquam pro V. R. P. fuerimus cerciorati. Correvus lator presencium est

satisfactus pro ferendo has litteras. Sed debet complere viagium et esse vobiscum infra XVIII dies placeat nos cerciorari si compleverit vel qualiter. Predicta enim omnia nobis erunt valde grata et regraciabimur vobis in immensum. Rescribentes nobis que ad votum vobis cedant Nam offerimus nos cum effectu ad omnia vobis grata Scripta Barchinone XVIII octobris anno a nativitate domini M<sup>o</sup> CCCC<sup>o</sup> L<sup>o</sup> II.=V. R. P. servitores Consilliarii Civitatis Barchinone. — *Archivo Municipal. Letres closes. 1452-1453, fol. 70, vto.*

## XLVIII

**Carta de los Consellers a D. Alfonso, participándole el nuevo proceder de la Reina imbuida por los frailes dominicos**

Sacre Regie Aragonum Sicilie etc. Magestati. — Molt alt e molt excellent princep e poderos senyor. — A vostra gran excellencia humilment notificam Com per los Illustres Reys de Arago de recordable memoria predecessors vostres per gran devocio que havien a la gloriosa verge Maria mare de deu e per grans dons e beneficis de diverses gracies de la dita mare de deu entre los altres catholichs Reys del mon havien reebuts fermament tengueren e crehegueren esser concebuda sens pecat original la dita mare de deu. En lo ventre de la qual lo fill de deu devallant del sobiran cel e del tro de la eternal e individua trinitat per inefable misteri pres carn humana car aquell qui havia fetes totes coses de no res a la propria mare e verge en la concepcio nativitat en vida custumes e en totes altres coses la dota de singulars e per fets privilegis de santedat e que fou eleta e santa la concepcio de la dita beneyta mare de deu en lo tabernacle de la qual lo unigenit fill de deu volgue havitar e benignament pendre la forma del cors humau al ordonants los dits vostres illustres predecessors en honor de la dita gloriosa verge que fos feta confraria appellada de senyor Rey e manarem que de la concepcio de la dita humil verge fos celebrada solemna festivitat per tots llurs regnes e terres quescum any ab gran reverencia e alegria. E que daqui avant no fos legut ans forment prohibiren a qualsevol evangelizans o predicants la paraule de deu que alguna cosa no diguessen ni prehicassen en iactura de la concepcio de la dita humil verge com noy fos alguna necessitat de la fe catholica. E es cert que vos senyor molt victorios enseguint los vestigis dels dits Illustres predecessors vostres per gracia del altisme havets tenguda e tenits aquella sancta oppinio que la dita sagrada mare de deu fou neta del peccat original e tots los vostres pobles almenys en les parts occidues foren e son sempre de aquella sancta oppinio. E la memoria dels vivents no ha vist lo contrari E aquell mateix sentiment ne fou hand en lo concell de Basilea per tans notables doctors e altres scientifichs en totes sciencias qui alla eren. E som informats que quant alguns son decorats e lo studi de paris de magisteri en theologia hau a iurar que seran de aquella sancta oppinio e que la sancta sgleya Romana fa festa de la dita beneita concepcio. E ara senyor molt excellent en dies no ha molt temps passats un appellat fra pere queralt del orde dels prehicadors devant la serenissime senyora Reyna e altres diverses gents no ha duptat prehicar lo contrari ço es que la beneyta mare de deu fou concebuda en peccat original. E apres alguns del dit orde de prehicadors sequaces del dit fra queralt no dupten de la inma-

culada e pura concepcio de la dita humil verge predicar e fer arguments e que fou tecada de peccat original. E no res menys han indubida a llur opinio la dita senyora Reyna de les quals coses los pobles per devocio que han a la dita mare de deu aletats e nodrits e sempre vivents en la dita sancta oppinio se son molt scandalizats en los dits frares de prehicadors arbitrans per aquestes coses fer sacrifici a deu. E nosaltres senyor molt victorios duptans que de aço nos seguesquen grans scandols. Per ço molt alt e molt excellent S<sup>or</sup> notificant a vostra gran senyoria les dits coses tan humilment com podem vos supplicam que vullats prohibir e manar que los dits frares de prehicadors ni altres qualsevol persones no prediquen ni diguen alguna cosa en derogacio de la dita beneyta concepcio. E aquells qui volran predicar dir e manifestar la dita humil verge no esser concebuda en peccat original que ho puxen fer liberament e sens contradiccio de algun official o altre qualsevol persona e en aquesta forma vostra Reyat magestat fara cessar tots escandels per aquesta causa preparats. E devets pensar senyor molt victorios que los triumphes e victories que vostra gran excellencia ha obtengudes e aquells que obtengueren los dits vostres illustres predecesors ne es estada causa la sancta oppinio que havets tenguda e tengueren que la dita mare de deu fou quitia de tot peccat original e sempre la dita mare de deu vos prosperara de bo en millor. E les dits coses senyor molt alt de que supplicam vostra Reyat magestat reputarem a singular gracia e merçe a vostra gran excellencia la qual faça longament viure en votive sanitat e prosperitat e exelçament de vostra Reyat corona e a conservacio de vostres Regnes e pobles aquel per lo qual los Reys Regnen e senyoregen los princeps. Scrita en Barchinona a XVIII de Octubre del any de la nativitat de nostre senyor M CCCC L II. — Senyor. — Vostres humils servidors e vasalls qui besant vostres mans e peus humilment se recomanem en vostre gracia e merçe los consellers de barchinona. — *Archivo Municipal. Letres closes, 1452-1453, fol. 71.*

## XLIX

## Doña María inhibe el Mandato de 1437

Maria etc dilectis et fidelibus nostris Vicario et baiulo ville Podiiceritani Consulibusque dicte ville ceterisque universis et singulis officialibus et subditis dicti domini Regis et nostris et dictorum officialium locatenentibus salutem et dileccionem. Postquam nostre emanarunt littere huiusmodi seriey Maria deigracia Regina Aragonum Sicilie... (1) recordate fuimus de premissis nequaquam nos intromitti debere tam ratione vetustarum opinionum fratrum predicatorum et minorum super premissis ortarum quam propter tam egregiorum catholice ecclesie doctorum opinionem cognicio seu executio quarum opinionum seu alterius ipsarum magestati nostre non pertinet quam aliis ydoniis respectibus conscienciam nostram districtissime in ea quidem re urgentibus. Quare vobis dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena quinque milium florenorum Regis applicandorum era-

(1) Diploma XXXVIII.

rio quod vigore preinsertarum nostrarum executoriarum litterarum quas dumtaxat omnino revocamus nil procedatur exequamini aut procedi vel exequi sinatis quovis respectu si pene iam dicte reffugitis execucione multari. Dat in Villa francha penitencium secundo die Decembris Anno a nativitate domini M° CCCC° L° II° La Reyna—Domina Regina mandavit mihi Petro çasala.—*Archivo de la Corona de Aragón*. R.° 3210, fol. 182.

## L

**Las Cortes catalanas prohiben en 1456 predicar contra la Inmaculada Concepción bajo pena de destierro**

Adveniente autem die Veneris VIII° die mensis Aprilis anno predicto M° CCCC° L° VI° ad quem diem memorata Curia fuerat continuata Serenissimo domino Johanne Rege Nàvarre locumtenente generali Serenissimi domini Regis intus domum dicti Capituli Sedis Barchinone personaliter constituto eiusque in solio regali ut moris est sedente in qua quidem domo pro celebratione dicte Curie fuere presentes infra designati videlicet... etc.

Quibus omnibus in eorum solitis et consuetis sessionibus collocatis iam dictus Reverendus dominus Episcopus Elnensis nomine et pro parte totius dicte Curie fuit effectualiter alloquutus nonnulla ad effectum cedule infra inserte. ... Et lecta ac publicata dicta cedula per memoratam Curiam oblata et presentata ut prefertur iam dictus Serenissimus dominus Rex locumtenens dixit in effectum: Que ell acceptava la dita resposta iuxta la forma e ab les condicions contengudes en la cedula a ell per la dita Cort segons dessus es dit presentada e que regraciava aquella a la dita Cort e que conceixa be quanta era la affeccio e voluntat que havien a servir la Maïestat del Senyor Rey e que per correspondre a aquella dita llur bona affeccio e voluntat entendria en totes aquelles coses que concernesquen lo benefici e utilitat del dit Principat e dels poblats en aquell e quant en ell fos procuraria que per lo Senyor Rey serian proseguits de gracies favors e beneficis.—Et verbis dicti Serenissimi domini Regis locum tenentis fine facto idem Reverendus Episcopus Elnensis nomine et pro parte dicte Curie dixit in effectum replicando eidem Serenissimo domino Regi ac eius elegantissimis verbis hec que sequuntur: Molt alt e molt excellent Senyor: la present Cort remercia a la vostra gran excellencia la acceptacio de la dessus dita oferta e la singular amor e voluntat que porta al dit Principat suplicant a la vostra Maïestat que iuxta son bon proposit e segons sempre ha acostumat vulla haver aquest Principat e poblats en aquell en especial comendacio com aquells que li son affectats servidors e desijen molt servir e complaure a vostra gran Senyoria. No res menys senyor molt excellent suplica aquesta Cort a vostra gran excellencia que li placia voler atorgar les constitucions e actes de Cort segons es que ab loacio aprobacio e consentiment de la present Cort vulla fer Constitucio que no sia licit a alguna persona de qualsevol grau o stament sia dins lo dit Principat acceverar prehicar e disputar que la gloriosissima Verge Maria sia concebuda en peccat original ne de tal cosa parlar o dogmatizar publicament o oculta sots pena de perpetual exili.... Eper que Senyor molt excellent les dites constitucions e acte de Cort no son encara ordenades en aquella forma ques portany. Placia a vostra Majestat

manar al Loctinent de prothonotari que apres seran ordenades sots aquella pertinencia de paraules que pertany per alguns dels consellers del Senyor Rey ensemps ab aquelles persones que hi seran deputades per la present Cort les continue a la present jornada en lo proces comu de la present Cort quant li seran liurades (1). — Et dictus Serenissimus dominus Rex locumtenens annuens dicte supplicacioni de voluntate consensu et approbacione dicte Curie promulgavit et statuit et ordinavit memoratas constituciones et actum Curie iubens mihi dicto locumtenenti prothonotarii ut quamprimum ipse constituciones et actus Curie ordinate ut predicatur mihi traderentur in huius modi processu et in hoc loco illa insererem una cum responsionibus factis in pedo dictarum supplicacionum. Quas quidem supplicaciones et actum Curie idem Serenissimus dominus Rex voluit nunc pro tunc pro publicatis haberi. Que quidem constituciones et actus Curie postea fuerunt mihi Joanni peyro locumtenenti prothonotarii predicto tradite et de mandato dicti domini Regis hic inserte. Et sunt seriey sequentis: — Super conceptione gloriosissimis ac intemerate Virginis Marie. — En nenguna cosa tant lo bon Princep no deu girar la sua pensa com en aquelles per les quals la honor de Deu.... Per tant Nos Don Johan per la gracia de deu Rey de Navarra Infant e Governador general darago e de Sicilia duc de Nemos e de Montblach Comte de Ribagorça e senyor de la ciutat de Balaguer loctinent general del Serenissimo Senyor lo Senyor Don Alfonso per la mateixa gracia Rey darago de Sicilia deça e della far de Valencia de Hierusalen de Hungria de Maylorques de Sardenya e de Corcega Comte de Barcelona duch dathenes e de Neopatria e encara Comte de Rossello e de Cerdanya frare nostre molt honrat seguints los vestigis dels molt Illustres e serenissimos Princeps de recolenda memoria lo Senyor Rey don Johan e del Senyor Rey don Marti e del victoriosissim Senyor Rey don Alfonso e de la molt Illustra Senyora Reyna doña Maria consort e llavors loctinent del dit Senyor huy beneventuradamente regnants cascu dels quals en diverses temps han fetes ab ses pragmatiques sancions moltes ordinacions loables per aumentacio de la honor e reverencia de la gloriosa Verge nostra dona sancta Maria e de la sua sancta e purissima concepcio e per cessar scandols inconvenients e sinistres qui versemblantment se devien tembre seguir entre los devots de la dita beneventurada Verge e de la sua sancta concepcio e alguns qui aquella esser concebuda en peccat original affermaven e affermen conformantnos encara á la preconitzacio feta de manament de la dita Senyora Reyna huy beneventuradament rognant sobre la dita altercacio la qual preconitzacio deppendeix de certa declaracio per aço feta en lo concili de Basilea ab loacio approbacio e consentiment de la present Cort e aquella instan e humilment suplicant constituim ordenam e manam ab aquesta constitucio per tot temps duradora que no sia algu en tot lo dit Principat de Cathalunya vullés sia ecclesiastica persona o layca religios mendicant o de altres de qualsevol stament religio professio o condicio qui gos publicament o amagada predicar o docmatizar ne publicament affermar o disputar la sanctissima Verge esser stada preservada de la dita macula original sia oppinio falsa improvada o in devota ne en altre manera

(1) La otra constitución se refiere á la fiesta de San Jorge.

impugnar Ans de tal doctrina predicacio o publica disputacio o affirmacio se callen posant fre a la sua temeraria lenga e indiscret parlar attes maiorment que nenguna necessitat de la fe sancta e catholica nons força tal cosa o confessar. E si per algu o alguns de qualsevol stament religio o condicio sia ó sien era fet o dit publicament contra les coses en la present constitucio contengudes e cascuna de aquelles volem constituim manam e declaram que tals contrafahents ipso facto sian haguts per enemichs del Senyor Rey e sien perpetualment exillats del Principat de Cathalunya del qual exilli gracia comport e remissio alguna obtenir no puxen.—*Archivo de la Corona de Aragón*. Cortes de 1454 á 1458, fol. 175.

FR. FAUSTINO D. GAZULLA, MERCEDARIO.

(Se continuará).

## EXCAVACIONES PRACTICADAS

EN EL

### MONTE DE SAN ANTONIO DE CALACEITE

Sea cualquiera el sitio donde nos encaminemos á través de esta comarca, observaremos diseminados restos ó indicios de primitivas civilizaciones; en tal manera, que difícilmente se encuentra punto alguno, de los no convertidos todavía en tierra laborable, sin que aparezca algún yacimiento arqueológico. Vense á flor de tierra infinidad de fragmentos cerámicos, de una variedad y profusión casi sin límites, y hay ciertos montículos de piedra y tierra que parecen guijarros amontonados por los labriegos al estorbarles en los campos de cultivo, y que, descubiertos debidamente, resultan ser tumbas rudimentarias. No deja de llamar tampoco la atención el hallazgo frecuente de piedras labradas, de formas varias, y que una de sus caras, ya lisa, ya cóncava ó convexa, está perfectamente pulimentada. Sorprende no menos el encontrar, en sitios poco distanciados, restos de viviendas, al parecer destruidas por el fuego, y en ellas notable cantidad de objetos de cerámica.

Fácilmente se adivina, por lo expuesto, lo muy poblada que estuvo la región por nuestros primeros habitantes. Y esta creencia aumentará cuando examinemos los montes y sitios más elevados en donde las huellas de aquellos aparecen más indicadas. Muchos son los montecillos en que se descubren por su superficie los restos prehistóricos; pero ninguno le aventaja, así en objetos hallados como en configuración y posición geográfica, al llamado comúnmente de San Antonio, sito al Mediodía del pueblo de Calaceite y á unos dos kilómetros de dicha población.

Trataré preferentemente de este monte, no sólo por ser el que da